

НАРЕДБА за условията и реда за организиране, провеждане и осигуряване обучението на българските граждани за защита на отечеството

В сила от учебната 2023/2024 година
Приета с ПМС № 66 от 03.05.2023 г.

Обн. ДВ. бр.41 от 9 май 2023 г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С наредбата се уреждат съдържанието, редът и начинът на провеждането на обучението:

1. по чл. 56 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България на гражданите на Република България в двата етапа за придобиване на средно образование;

2. по чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България на български граждани - студенти от висшите военни училища, подготвящи се за придобиване на висше образование по граждански специалности, студенти от други висши училища, обучаващи се за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и "магистър", и граждани с висше образование за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 2. Обучението на български граждани - ученици и студенти, за защита на Родината допринася за формиране на ценности и нагласи за родолюбие, достойнство, дълг, чест и отговорност към страната.

Чл. 3. (1) Обучението на учениците в двата етапа за придобиване на средно образование осигурява усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

(2) Обучението на учениците се провежда при условията и по реда на наредбата и в съответствие с разпоредбите на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България и Закона за предучилищното и училищното образование.

Чл. 4. (1) Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" се организира, провежда и осигурява при условията и по реда на наредбата и в съответствие с разпоредбите на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

(2) Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" в съответствие с чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България се организира и провежда във висшите военни училища.

Раздел II.

Обучение на български граждани със статус на ученици за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили

Чл. 5. (1) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 1 в двата етапа за придобиване на средно образование се осъществява в часа на класа, в рамките на не по-малко от общо 10 учебни часа от определените часове на класа.

(2) Обучението по ал. 1 се провежда в рамките на 5 учебни часа за десети клас и 5 учебни часа за единадесети клас.

(3) Обучението по ал. 1 се провежда в периода от 1 декември до края на учебната година.

Чл. 6. (1) Съдържанието на обучението на учениците в десети клас в първия етап за придобиване на средно образование е с тематична насоченост, както следва:

1. усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината;

2. същност и съдържание на гражданско-военните отношения;

3. оказване на помощ на населението от въоръжените сили при кризи от военен характер;

4. оцеляване при откриване на невзривени боеприпаси, както и оказване на съдействие от въоръжените сили на органите за сигурност в борбата им срещу разпространяване на оръжия за масово унищожение, незаконен трафик на оръжие и тероризъм;

5. защита на населението и критичната инфраструктура и участие на въоръжените сили в спасителни и евакуационни дейности.

(2) Съдържанието на обучението на учениците в единадесети клас във втория етап за придобиване на средно образование е с тематична насоченост, както следва:

1. въоръжени сили на Република България - история и настояще;

2. мисии и задачи на въоръжените сили на Република България; участие в операции и мисии извън територията на страната;

3. същност, цели и задачи на резерва на въоръжените сили на Република България;

4. въоръжение и екипировка на военнослужещите във видовете въоръжени сили;

5. приемане на военна служба и на служба в резерва на въоръжените сили на Република България.

Чл. 7. (1) До 15 юли на съответната година директорите на училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, заявяват до съответните териториални структури за водене на военния отчет към Централното военно окръжие броя на паралелките в десети и единадесети клас за следващата учебна година, в които ще се провежда обучението по чл. 6.

(2) До 30 септември за първия учебен срок и до 15 февруари за втория учебен срок на текущата учебна година директорите на

училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, представят на съответните териториални структури за водене на военния отчет към Централното военно окръжие извадки от седмичните разписания, в които е предвидено да се провежда обучението по чл. 6.

(3) До 15 октомври за първия учебен срок и до 1 март за втория учебен срок на текущата учебна година началникът на Централното военно окръжие утвърждава план-графиците на съответните териториални структури за водене на военния отчет за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование.

Чл. 8. (1) Обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, се провежда в присъствието на класния ръководител от военнослужещи или цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, преминали подготовка по чл. 10 за обучение на ученици.

(2) До 20 август на съответната година Централното военно окръжие и неговите териториални структури изпращат до командирите/началниците/ръководителите на териториален принцип заявка за лицата, които ще провеждат обучението по чл. 6.

Чл. 9. (1) Ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, ръководителите (командирите) на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната и командирите (началниците) на военни формирования от Българската армия определят военнослужещи и цивилни служители, които да провеждат обучението по чл. 6.

(2) До 5 октомври на съответната година ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, командирите (началниците) на военни формирования и ръководителите на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната изпращат по команден ред предложения с определените от тях военнослужещи и цивилни служители до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната.

(3) До 10 ноември на съответната година министърът на отбраната издава заповед за определяне на военнослужещите и цивилните служители, провеждащи обучението по чл. 6.

Чл. 10. (1) До 20 ноември на съответната година ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, командирите (началниците) на военни формирования и ръководителите на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната организират изпращането на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 във Военна академия "Г. С. Раковски" и/или във висшите военни училища за провеждане на методическа подготовка в рамките на обучителен семинар по изпълнение на задълженията им за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование.

(2) Съдържанието и срокът за провеждане на методическа подготовка на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 се организира в частично присъствена форма в рамките на 16 часа, от които минимум 8 часа присъствено обучение.

(3) Материалите, необходими за провеждане на методическата подготовка по време на обучителния семинар по ал. 2, се изготвят от Националния военен университет "Васил Левски" в срок до 1 октомври на съответната година.

(4) Националният военен университет "Васил Левски" в срок до 15 октомври организира предоставянето на материалите за подготовка на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 чрез официалния сайт на образователната институция.

Чл. 11. До 30 юли на съответната година Централното военно окръжие изпраща в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната отчет-анализ за дейността и изпълнението на план-графика за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование в страната, и предложения за подобряване на работата и необходимостта от допълнителни разработки към предлаганите теми за следващата учебна година.

Чл. 12. Директорите на училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, ежемесечно изпращат до съответната териториална структура на Централното военно окръжие справка относно проведеното обучение от военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3, в случай че такова е планирано за съответния месец.

Чл. 13. Структурите на Централното военно окръжие подпомагат регионалните управления на образованието в осъществяването на координацията и контрола за провеждането на обучението на учениците, за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

Раздел III.

Обучение на български граждани - студенти от висшите военни училища, подготвящи се за придобиване на висше образование по граждански специалности, студенти от други висши училища, обучаващи се за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и "магистър", и граждани с висше образование за придобиване на квалификация "Офицер от резерва"

Чл. 14. (1) Ежегодно до 15 ноември Централното военно окръжие изпраща заявка в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната за броя на местата по видове въоръжени сили и родове войски за обучение на българските граждани по чл. 1,

т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" за следващата учебна година.

(2) До 15 декември структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната изготвя заповед на министъра на отбраната за обявяване броя на местата за обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 15. (1) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" се извършва по част от учебните планове и програми за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" от професионално направление "Военно дело". Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" започва с началото на учебната година на курсантите.

(2) Съдържанието на учебните програми по ал. 1 включва провеждането на съвместна подготовка (теоретична и практическа) с курсантите от съответното висше военно училище, която е ориентирана към спецификата на вида въоръжена сила или структура на пряко подчинение на министъра на отбраната.

(3) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища е с продължителност до 1000 учебни часа в рамките на до 2 учебни години, разпределено в 2 семестъра присъствено обучение, и включва:

1. провеждане на базова военна подготовка (начална военна подготовка и курс по оцеляване) и обща военна подготовка, както и полагане на военна клетва (за тези обучаеми, които са без начална военна подготовка);

2. провеждане на специална военна подготовка;

3. полагане на не по-малко от 4 семестриални изпита за периода на обучение, като най-малко 2 от изпитите са от дисциплините по специална военна подготовка;

4. защита на курсов проект.

Чл. 16. (1) Българските граждани по чл. 1, т. 2 могат да кандидатстват във висше военно училище за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", ако отговарят на изискванията на чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

(2) Кандидатите по ал. 1 ежегодно от 1 до 31 януари подават заявление за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" по образец до началника на съответното висше военно училище с приложени документи, както следва:

1. копие на дипломата от последното завършено образование (завършилите образование в чужбина представят копие от диплома, призната по нормативноустановения ред);

2. удостоверение от областния Център за психично здраве за липса на психични заболявания;

3. служебна бележка от Националната следствена служба, удостоверяваща липсата на образувани предварителни производства за извършени умишлени престъпления от общ характер;

4. декларация, че нямат друго гражданство освен българско;

5. декларация по чл. 74, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

6. въпросник за проучване по чл. 46, т. 1 от Закона за защита на класифицираната информация (приложение № 2 към чл. 47 и 48 от ЗЗКИ), попълнен от кандидата, и актуална снимка;

7. лична амбулаторна карта за здравословно състояние с отразена актуална етапна епикриза от личния лекар;

8. декларация, че са съгласни съответното висше военно училище да обработва предоставените му лични данни съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119, 4.05.2016 г.) и Закона за защита на личните данни във връзка с обучението им във висшето военно училище;

9. служебна бележка, удостоверяваща, че се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" (ако към момента на кандидатстване са със статус на студенти).

(3) Кандидатите по ал. 1 могат да получат формулярите на заявлението и документите по ал. 2 от висшето военно училище, в което кандидатстват, от военното окръжие по местоживееене или от интернет страницата на висшето военно училище.

(4) Кандидатите по ал. 1 подават документите лично или по електронна поща във висшето военно училище, в което кандидатстват, или чрез началника на съответното военно окръжие по местоживееене.

(5) Длъжностните лица от съответното военно окръжие въвеждат необходимата информация на кандидатите за обучение в Националния военен университет "Васил Левски" в електронна система за прием на обучаеми в университета.

(6) Обстоятелствата относно съдимостта на лицата по ал. 1 се установяват служебно от определени от началниците на висшите военни училища длъжностни лица.

Чл. 17. (1) На кандидатите по чл. 16 се извършва медицинско освидетелстване за годност за военновременна служба от военномедицински органи при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(2) Психологичната пригодност за военновременна служба на кандидатите по чл. 16 се определя от специализирани звена и органи по психологичното осигуряване при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

Чл. 18. (1) Началникът на висшето военно училище със своя заповед организира реда за прием на документите, подбора и

приемането на кандидатите по чл. 16, които отговарят на условията за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", като:

1. кандидатите, които са годни за военновременна служба и психологично пригодни за военновременна служба, се класират по среден успех - за притежаващите висше образование, от дипломата за висше образование, а тези, които към момента са все още студенти - от дипломата за средно образование за студентите 1-ви курс или средния успех от предходната учебна година за студентите от 2-ри, 3-ти или 4-ти курс;

2. при равни други условия с предимство се приемат за обучение гражданите, изпълнявали служба в доброволния резерв или преминали начална военна подготовка.

(2) Началникът на висшето военно училище решава окончателно всички въпроси по приемането на кандидатите по чл. 16 в съответствие с тази наредба и заповедта по ал. 1.

(3) До 28 февруари определените по реда на ал. 1 кандидати се зачисляват за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" със заповед на началника на висшето военно училище при спазване на изискванията за обявените места за обучение в акта на министъра на отбраната по чл. 14, ал. 2.

(4) Началниците на висшите военни училища сключват договори за обучение по чл. 57, ал. 5 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България с лицата по ал. 3 по образец, утвърден със заповед на министъра на отбраната.

(5) Началникът на висшето военно училище ежегодно до 15 март изпраща информация до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната и Централното военно окръжие за зачислените за обучение български граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 19. (1) Завършилите обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" български граждани полагат военна клетва, присвоява им се първо офицерско звание по резерва при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България, и се зачисляват в запаса.

(2) На българските граждани по ал. 1 се връчва свидетелство за придобита квалификация "Офицер от резерва" и военноотчетна специалност по време на ежегодния випускнен акт на курсантите.

Чл. 20. (1) До 5 дни след провеждането на ежегодния випускнен акт по чл. 19, ал. 2 началниците на висши военни училища изпращат в Централното военно окръжие списък на българските граждани, придобили квалификация "Офицер от резерва".

(2) До 30 дни след провеждането на випускния акт по чл. 19, ал. 2 българските граждани, придобили квалификация "Офицер от резерва", се явяват в съответната териториална структура към Централното военно окръжие по постоянен адрес за зачисляване в запаса.

Раздел IV.

Задължения на държавните и местните органи и други организации за осигуряване обучението на българските граждани за защита на Отечеството по чл. 56 и 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България

Чл. 21. Министърът на образованието и науката чрез регионалните управления на образованието осъществява координацията и контрола за провеждането на обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

Чл. 22. Министърът на отбраната контролира дейностите по обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища, като:

1. утвърждава учебните планове за обучение;
2. организира провеждането на информационно-рекламна дейност за обучението по чл. 4, ал. 2.

Чл. 23. Началниците на висшите военни училища:

1. организират провеждането на методическата подготовка на военнослужещите и цивилните служители, определени в заповедта по чл. 9, ал. 3;

2. разработват учебните планове и утвърждават програмите за обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

3. организират и контролират провеждането на обучение на лицата по т. 2;

4. организират подбора и определянето на българските граждани по чл. 1, т. 2, които отговарят на условията за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

5. сключват договор за обучение с българските граждани, зачислени за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

6. до 30 април на предходната година изпращат до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната финансови разчети за стойността на издръжката за обучение и осигуряване за един обучаем по т. 2 от съответната специалност;

7. до 30 юни на предходната година изпращат в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната с копие до Централното военно окръжие информация за броя на българските граждани, които могат да бъдат приети за обучение за следващата учебна година за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 24. Началникът на Централното военно окръжие:

1. планира, организира и контролира дейността на лицата по чл. 9, ал. 3, провеждащи обучение на учениците;

2. организира провеждането на информационно-рекламна дейност във висшите училища в страната и сред населението в общините за възможността за провеждане на обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища;

3. води на военен отчет българските граждани, преминали обучението по чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

Раздел V.

Финансово и логистично планиране и осигуряване обучението на български граждани за защита на Отечеството по чл. 56 и 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България

Чл. 25. Всички финансови средства за провеждане на обучението по чл. 1 се планират в рамките на етапите и сроковете по бюджетната процедура за съответната година и се осигуряват за сметка на Министерството на отбраната.

Чл. 26. (1) Финансовите средства за командироване на военнослужещи и цивилни служители от Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, определени да провеждат обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, се планират и осигуряват в програмите съответно на структурите по чл. 60д, ал. 1 и по чл. 78 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Планирането и контролът на финансовите средства по ал. 1 се извършват от структурите по чл. 60д, ал. 1 и по чл. 78 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, от чийто състав са определените военнослужещи и цивилни служители по чл. 9, ал. 3.

Чл. 27. (1) На българските граждани по чл. 1, т. 2, приети за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", за периода на присъственото обучение се осигурява:

1. безплатно настаняване в общежитията на висшите военни училища;

2. безплатна храна или левовата ѝ равностойност при условия и по ред, определени в акт на министъра на отбраната;

3. задължително застраховане срещу смърт и неработоспособност вследствие на злополука при изпълнение на задължения във връзка с обучението;

4. униформено облекло и снаряжение при условия и по ред, определени в акт на министъра на отбраната.

(2) До един месец след завършване на присъствения период на обучение висшите военни училища изпращат в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната копия

на разходо-оправдателните документи по ал. 1, т. 1, 2 и 3 за възстановяване по установения ред на вложените за обучение финансови средства.

(3) Българските граждани по чл. 1, т. 2, които не завършат курса на обучение и не придобият професионална квалификация "Офицер от резерва", възстановяват разходите за обучение, настаняване и храна за периода, в който са били обучавани, съгласно сключения договор по чл. 18, ал. 4.

(4) В случай че разходите не може да се съберат по реда на ал. 3, вземането се събира по реда на Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечение от счетоводните книги.

Чл. 28. (1) За присъствения период по чл. 15, ал. 3 на студентите, които се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по граждански специалности, които са придобили квалификация "Офицер от резерва", се заплаща до 25 на сто, но не повече от 300 лв., за всяка от платените две семестриални такси за обучение в съответното висше училище.

(2) Заплащането на част от семестриалните такси за обучение по ал. 1 се извършва след подаване от студентите на:

1. заявление по образец, утвърден от началника на висшето военно училище;

2. уверение, че са записани за обучение във висше училище или университет;

3. платежни нареждания (оригинал), удостоверяващи заплатени семестриални такси;

4. удостоверение за наличие на банкова сметка.

(3) След проверка за редовността на документите по ал. 2 висшите военни училища заплащат семестриалните такси по реда на ал. 1.

(4) Извършените от висшите военни училища разходи по ал. 3 се възстановяват от Министерството на отбраната по установения ред след изпращане на копия от разходо-оправдателните документи в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната.

Заключителни разпоредби

Параграф единствен. Наредбата се приема на основание чл. 58, ал. 1 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.